

Timo Nurmos väljs in i Hall of Fame

Han började köra häst redan när han var tre år gammal och tog sin första seger som 16-åring. Timo Nurmos firade stora framgångar i Finland innan han flyttade till Sverige där han började om från noll. Han har därefter haft en enastående karriär som bland annat omfattar seger i Prix d' Amérique, tio Kriterie-segrar, nio Derbyn, allsvensk tränarchampion och mångfaldig solvallahampion, Årets Tränare samt mycket mer. Bland många stjärnor som han har tränat är världsrekordhållarna Calgary Games (bilden), Ready Express och Villiam de bästa. Välkommen till Hall of Fame, Timo Nurmos.

Timo Nurmos föddes i finska Kemi 1959 och blev redan som liten pojke intresserad av hästar. Han följde med sin pappa Kyösti, som ägde flera hästar, på landets travbanor när de tävlade. Timo fick även vara med och köra hästarna i skogen och var inte mer än tre år när han satt bakom en häst och höll i tömmarna för första gången.

– Min morfar hade hästar och kossor. Jag minns att jag tyckte att hästarna luktade bra, men jag gillade inte kossornas lukt. Det var där hos min morfar jag fick köra häst för första gången när jag var tre år. Han hade arbetshästar och jag fick vara med och köra när de jobbade i skogen och även körde hö på gården, säger Timo Nurmos.

Där lades grunden till hans liv som kom att viga helt åt travsporten, och som skulle innebära storslagna framgångar som tränare.

– När jag som liten pojke var på min morfars gård och såg när de jobbade med hästarna, så minns jag ett par saker väldigt starkt. Det var hur de verkligen älskade hästarna och visade

respekt för hästarna. Man kan säga att där föddes ett motto för mig som jag har burit med mig hela livet. Det är att man ska visa stor respekt för hästen.

– Under min karriär så har jag även tyckt att det har varit viktigt att visa respekt för motståndarna. Både hästarna och de aktiva, de som är mina konkurrenter.

Redan som 16-åring tog Timo körlicens och samma år tog han sin första seger som kusk med hästen Tarama. Ett kallblod som pappa Kyösti tränade. Samma år blev Timo även champion på sin hemmabana Torneå. Han gick då i skolan om dagarna och tränade hästarna på kvällar och helger.

– Jag fick min första häst i träning när jag var 16 år som jag fakturerade för. Innan dess hade jag haft en del egna hästar som jag tränade. Under mitt första år i Torneå vann jag både kuskliga och tränarliga. Jag minns att jag fick en guldklocka i pris, säger Timo Nurmos.

Under några år därefter var Nurmos inte aktiv som tränare. Efter nioårig grundskola fortsatte han att studera och gick treårig teknisk skola. Den utbildningen gjorde Timo efter att han gjort lumpen, där han tjänstgjorde som veterinärassistent i finska armén i Tammerfors.

– Jag är glad att jag började så tidigt med hästar. Men jag är också glad att jag hann utbilda mig och gick tre år på teknisk linje i skolan. Jag tycker att det har hjälpt mig mycket i min karriär och i livet. Det har varit bra att man kan förstå lite annat också i livet, och inte bara hästar.

– Jag har ritat mycket, bland annat mitt garage, min bastu och hus. Genom åren har jag även ritat och tagit fram olika hästgrejer, selar och huvudlag, som man använder överallt i världen, som jag har hjälpt Wahlstén med. Det har varit ett stort intresse att rita och jag hade kunnat vara arkitekt om jag inte blivit travtränare, säger Timo.

Efter militärtjänstgöringen och skolan följde några andra civila yrken men hästarna tog över mer och mer och han blev professionell travtränare. Timo tyckte dock att det var mycket roligare att träna hästarna än att köra dem i lopp. I stället hade han en god vän som han tyckte skulle köra dem och det var en viss Jorma Kontio. De har kamperat ihop i 40 år och är nu båda två invalda i Hall of Fame.

Efter 20 framgångsrika år i Finland, med bland annat dubbla Derby-segrar, väntade nya utmaningar. Timo bestämde sig för att flytta till Sverige och åkte först hit år 2000. Den 1 januari 2002 kvitterade han ut sin svenska proffslicens och blev tränare på Solvalla. Familjen Nurmos flyttade till Sverige och Timo hade med sig sin fru Raili, och barnen Ville, Kalle och Olli.

– Det gick mycket bra för mig i Finland och vi vann många stora lopp. Men jag ville vidare och utveckla mig själv. Det är precis som i alla andra sporter. Är du exempelvis en duktig hockeyspelare så vill du till NHL, menar Nurmos.

– Det var en stor utmaning att flytta till Sverige som enligt mig är det mest proffsiga travlandet och har den bästa sporten i världen. Det var tufft från början och jag hade inte en enda svensk hästägare när jag flyttade hit. Jag började om från noll kan man säga och det var ett helt nytt system och mycket som var nytt för mig.

I samma veva följde kompisen Jorma Kontio med till Sverige och etablerade sig så småningom som catchdriver.

- Vi hade pratat jag och Jorma i några år om att flytta hit. Vi flyttade båda två år 2000. Sedan fick jag min svenska tränarlicens år 2002, säger Timo.
- Framgångarna lät inte vänta på sig och sin första tränarseger på Solvalla minns Timo som igår.
- Jag kommer ihåg att jag tyckte det var väldigt stort. Det kändes nästan som att man var i himlen när man tog en seger på Solvalla, säger han.

Finländaren var även den som bröt Stig H Johanssons långa svit som Årets Tränare på Solvalla 2009. Sedan dess har Nurmos blivit tränarchampion på Solvalla åtta gånger.

- Jag kommer väl ihåg när jag blev tränarchampion på Solvalla för första gången. Det kändes väldigt stort och det är fortfarande lika stort för mig varje gång jag blir champion. Solvalla är min favoritbana i hela världen.

Under de 20 år som Timo Nurmos har varit tränare på Solvalla har det blivit i genomsnitt 80 segrar varje år på huvudstadsbanan. Framgångarna i de stora loppen har duggat tätt även i övriga landet och internationellt. Han kan visa upp en mycket diger meritlista med segrar i Prix d'Amérique, Prix de France, tio Kriteriesegrar (sju i Sverige och tre i Finland), nio Derbysegrar (fem i Finland och fyra i Sverige), Europaderbyt tre gånger, Breeders' Crown elva gånger, E3 sex gånger, Oaks tre gånger (två i Sverige), ett i Finland, Stochampionatet samt mycket, mycket mer. Den 27 juni år 2020 nådde Nurmos 3 000 tränarsegrar och Jubileumshästen var Vaduz Wise As som kördes av Jorma Kontio.

- Det är helt otroligt vilka vinster man har varit med om när man tänker efter. Många fantastiska minnen och ögonblick. Och alla vinster och hästar har sin egen historia.
- Bland det som jag är mest stolt över var när jag blev Årets Tränare i Sverige. Jag är även mycket stolt över mina tränarchampionat på Solvalla, och även på andra banor i Sverige, samt naturligtvis är det väldigt hedrande att ha blivit invald i Hall of Fame.
- Men det som jag tycker är min allra största vinst är hela resan från liten pojke fram till idag. Att man har utvecklats själv och fått lära sig hästen både fysiskt och psykiskt. Att sedan få vinna de stora loppen, få utmärkelser och bli champion i olika ligor, det är som rosen på tårtan. Det har givit mig självförtroende och ännu mer motivation och kraft, säger Timo.

Vilka är dina största och mest känslösamma segrar?

- Williams seger i Kriteriet var känslösamt när han vann på nytt världsrekord. Jag hade fött upp hästen själv som var döpt efter min farfar som dog i det finska vinterkriget. Självklart var Ready Express seger i Prix d'Amérique helt fantastiskt. Man kände sig som en rockstjärna när man blev hyllad framför 40 000 människor i publiken på Vincennes. Det var en häftig känsla. Det var också väldigt stort när jag vann mitt första Derby i Finland med Louise Laukko.
- Men det som jag tycker är lika stort är Calgary Games seger i Svenskt Trav-Derby.
- Loppet som han gjorde i Derbyt på nytt världsrekord från dödens var enormt. Det är nästan svårt att förstå. Det var också fantastiskt att få dela den vinsten tillsammans med Jorma som körde, och Margareta Wallenius-Kleberg som är uppfödare. Jag har haft ett samarbete med Jorma i 40 år och vi har haft mycket roligt ihop. Vi har bland annat vunnit åtta Derbyn ihop jag och Jorma.
- Calgary Games, Ready Express och Villiam är de tre bästa hästar jag har tränat, fastslår Nurmos.

Timo Nurmos karriär och framgångar präglas av en sällsynt hästkunskap och en målmedvetenhet och noggrannhet av yppersta klass. En ständig hunger och jakt på nya segrar speglas även av att han hela tiden söker nya vägar och utmaningar när det gäller allt som rör hästen, framför allt träningsbiten.

– Jag har aldrig gått den enkla eller lättaste vägen. Det gäller att hela tiden vända på varenda sten och man når inte framgångar om man inte ger allt. Men det är också roligt när man ger allt och får fina resultat.

– Man vill hela tiden utvecklas och hitta nya nivåer. Jag har aldrig tyckt att jag är färdig som tränare utan vill hela tiden framåt och försöka testa nya saker i träningen och hitta nya sätt att bli ännu bättre. Utvecklingen går framåt med allt hela tiden och man måste vara intresserad själv också att bli bättre. Om jag hade tränat hästarna idag som för exempelvis 15 år sedan hade jag inte varit lika framgångsrik idag.

Solvalla-tränaren är också mycket noga med att hela tiden dokumentera vad hästarna gör i träningen. Han har under alla år fört dagbok och skrivit ner exakt vad hästarna har gjort i alla snabbjobb, vilken typ av träning de har fått, när de har startat, vilken balans de har gått med, o.s.v.

– Jag har skrivit dagbok i hela mitt liv och det finns inte en enda träningsdag som jag inte har skrivit ned. Alla böcker finns sparade och jag kan gå tillbaka till vilket år som helst och kolla vad den eller den hästen gjorde exakt vid en speciell tidpunkt.

– Jag har skrivit med penna i alla år och det gör jag fortfarande för jag tycker att det är bäst. När man skriver med penna så får man samtidigt tid att fundera över träningen och planeringen. Jag skriver inte bara ner hur det gick på träningsdagen, utan planerar även framåt så att min personal kan läsa i boken och se hur exempelvis nästa veckas träning ser ut. Jag vill förbättra alla hästar och funderar mycket på just träningsbiten.

– Man kan nästan säga att jag är som en författare som har skrivit många böcker genom åren. Men jag gillar verkligen det, understryker Timo.

Nurmos gillar även att hålla i gång själv och aktivera kroppen genom regelbunden motion. Han springer varje vecka flera mil i skogen och åker skidor på vintern. Och naturligtvis har finländaren en förkärlek till att bada bastu.

– Jag tycker om att träna mig själv och man får mycket bra idéer när man är ute och springer i skogen. Även när man sitter själv i bastun i sina egna tankar har jag kommit på många bra grejer. Men jag tror nästan det är när man är ute och springer som man får de bästa idéerna. När man kämpar på som hårdast. Det kan vara alltifrån hur man kan träna häst, nya träningsmöjligheter, utrustningsdetaljer och balans med mera.

– Så man kan säga att just i skogen och i bastun har jag tagit många viktiga och avgörande beslut för hästarna.

Solvalla-tränaren avslutar med några tänkvärda rader.

– Jag måste säga att hästbranschen har givit mig så mycket. Man har fått många vänner och mitt liv hade varit helt annorlunda utan travsporten. Nu har man fått varit med om både utmaningar, upplevelser, framgångar, men även bakslag och motgångar. Det är precis så som livet är, man får både med- och motgångar, säger Timo Nurmos.

Motivering:

Timo Nurmos har en lång och framgångsrik karriär bakom sig där han år efter år har tränat fram nya stjärnor och radat upp segrar i de största loppen. Framför allt på unghästsidan har finländaren häpnadsväckande resultat genom hela tio Kriteriese-grar och nio vunna Derbyn. Nurmos hästar kännetecknas av att ständigt ha en exceptionell hög segerprocent. Hans framgångar präglas av en noggrannhet och målmedvetenhet som har gjort honom till en av de främsta tränarna genom tiderna. Timos nyfikenhet och ständiga förmåga att vilja fortsätta att utvecklas har gjort att han har varit fast förankrad i den absoluta toppen i ett par decennier. Välkommen till Hall of Fame, Timo Nurmos.

Fakta

Namn: Timo Nurmos

Född: 1959 i Kemi i Finland

Stjärntecken: Lejonet (Storsint, kärleksfull, viljestark, ledare, trofast, plikttrogen)

Kom till Sverige: År 2000, blev proffstränare 2002 på Solvalla

Hemmabana: Solvalla

Tränarsegrar: 3 319 (211231)

Klassiska lopp: Har vunnit fem Derbyn i Finland och fyra i Sverige. Har tagit sju Kriterie-segrar i Sverige och tre i Finland.

Årets Tränare i Sverige: 2006

Championat: Åtta stycken tränarchampionat på Solvalla åren 2009, 2011, 2013, 2014, 2017, 2018, 2019, 2021.

Har även många championat på banor som Eskilstuna, Gävle, Lindesberg, Mantorp, Rättvik och Örebro.

Fick motta hedersutmärkelsen **Guldnålen** av finsk travsport 2019. Nurmos var den sjunde genom tiderna som erhöll Guldnålen.

Tusenklubben: Medlem som tränare och tog tränarseger nummer 3 000 den 27 juni 2020. Släppte en **självbiografi** 2018, en bok som är skriven av den finska författaren och journalisten Harri Lind.

Bland storloppssegrarna kan nämnas (urval):

* Fem Derbysegrar i Finland och fyra Derbyn i Sverige. Dessutom två Stoderbyn i Sverige och två i Finland.

* Sju Kriterie-segrar i Sverige och tre i Finland. Två Oaks i Sverige och ett i Finland.

* Prix d'Amérique, Prix de France, Criterium de Vitesse, Prix Tenor de Baune.

* Sex E3-segrar, 11 Breeders' Crown-vinster, Stochampionatet i Sverige och fyra finska Stochampionat.

* Tre Europaderbyn, fem segrar i Suur-Hollola-Ajo, två finska mästerskap och två Svenska Mästerskap och ett Sto-SM.

* Solvalla Grand Prix, EM för femåringar två gånger, S:t Leger, Finlandia-Ajo.

* Harper Hanovers tre gånger, Åby Stora Pris, Jämtlands Stora Pris, Örebro International tre gånger, Jubileumspokalen och många andra stora lopp i Sverige, Finland och bland annat i Italien.

Hittills invalda:

År, Namn

2007, Sören Nordin, Ulf Thoresen
2008, Stig H Johansson, Steggbest
2009, Big Noon, Karsten Buer
2010, Bulwark, Rex Rodney
2011, Berndt Lindstedt, Alm Svarten
2012, Uno Swed, Frances Bulwark, Gunnar Eggen
2013, Gert Lindberg, Legolas, Kjell Carlsen, Egil Alnäs, Olle Goop, Margareta Wallenius-Kleberg, Vintilla, Ina Scot, Järvsöfaks, Ego Boy, Stig Lindmark, Gösta Nordin, Gunnar Nordin, Express Gaxe, Lars Lindberg
2014: Victory Tilly, Queen L., Sjunga Best, Trygve Diskerud, Atom Vinter, Stefan Melander
2015: Bork Rigel, Tamin Sandy, Copiad, Bo Fransson, Håkan Wallner, Örjan Kihlström
2016: John Buer, Einar Andersson, Algot Scott, Björn Goop
2017: Steinlager, Åke Svanstedt, Stefan Hultman
2018: Elding, Viking Kronos, Torbjörn Jansson
2019: Jorma Kontio, Roger Walmann, Scarlet Knight, Jimmy Takter
2020: Erik Berglöf, Jim Frick och Moe Odin
2021: Lutfi Kolgjini, Maharajah och Ove Wassberg
2022: Ready Express, Robert Bergh, Timo Nurmos, Liv Haslie och Jomar Blekkan

Hall of Fame – Travets Storheter – har sitt säte i Nordiska Trvmuseet, men de som utser vilka som ska väljas in är en oberoende instans: en kommitté bestående av representanter för de svenska och norska travsportjournalistklubbarna, Svenska Hästsportjournalisters Klubb (SHK) och Norska Travjournalisters Klubb (NTJK).

För mer information kontakta:

Marita Arvidsson, Museichef Nordiska Trvmuseet

Telefon: 0573-71 18 00

Mobil: 076-827 08 90

E-post: marita@trvmuseet.com